

פניני הפרשה

תצוה

עלון מס'

1028

שנה כ"א התש"ף

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

עת לשתוק ועת לדבר

פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב – הפעמון בא להשמיע קול, כמו שנאמר בהמשך הפסוקים "ונשמע קולו בבואו אל הקודש", אם כן היה צריך להיות לכל שולי המעיל רק פעמונים, ולשם מה באו הרמונים העשויים כדי להשתיק את קולם של הרמונים? אם יש צורך בהשמעת הקול מה התועלת בהשתקתו? מבאר החפ"ן חיים על פי דברי חז"ל "מה אומנותו של אדם בעולם הזה? ישים עצמו כאלם. יכול אף לדברי תורה? תלמוד לומר 'צדק תדברון'".

מבואר שבכל עת שיש לאדם פנאי, לא ישב בטל אלא ילמד תורה, והלימוד לא יהיה בלחישה אלא בקול. אך בשעה שאינו יכול ללמוד תורה מאיזו סיבה שהיא, למדונו חז"ל שישים עצמו כאלם. ולכן היה על שולי המעיל סביב גם פעמון וגם רמון – הפעמון מרמז ללימוד תורה בקול, והרמון מרמז על מדת השתיקה בה יש לאחוז כשאינו יכול לדבר בדברי תורה. ואם יתנהג באופן זה, הבטיחה לנו התורה: "ונשמע קולו בבואו אל הקודש", שתקבל בשמים תפלתו.

סיפר בנו של החפ"ן חיים שכאשר היה צעיר לימים, הגיע לאביו בהג הסוכות ת"ח בן תורה וירא אלוקים בן גילון, ואביו השתעשע עמו בדברי תורה ויראה. חש הבן כי אותו ת"ח אינו מוציא מלה מפיו ורק מנענע בראשו לאות הסכמה, והיה הדבר לפלא בעיניו. למחרת, אותו ת"ח פתח את פיו בחכמה ונשא ונתן עם הח"ח בכל העניינים, אבל ביום השלישי שוב לא דיבר, ורק נענע בראשו. שאל הבן את אביו החפ"ן חיים לפשר התנהגותו המוזרה של אותו ת"ח. ענה לו הח"ח: מעשה בעיירה קטנה שהיה בה בית אשר גדר מקיפה סביבו לבל יאכלו העיזים את גינת הירק. אך העיזים היו קופצות מעל לגדר ונכנסות ואוכלות, ובכל פעם שהגביהו את הגדר, הדבר לא הועיל, כי פתח הגינה היה פתוח. וכמה שהזהיר בעל הבית את בני ביתו לנעול את השער, היה זה לריק. לבסוף החליט לנעול את השער לתמיד, ובלית ברירה יטפס על הגדר כדי לצאת ולהיכנס, כיון שכל עוד יש ירקות גדלים ועיזים שאוכלים את הירקות, אין עצה לשמרם בלי לנעול את השער לגמרי, כי אם לא יפעל באמצעים מונעים לא ישאר מאומה בגינתו ויחסר ממחית בני ביתו. כך, סיים החפ"ן חיים, בענין הדיבור יש לגדור גדרים כענין פעמון ורמון.

שיא תורני

עצה טובה

המבחן הגדול בעולם

למעלה מ-30 אלף לומדים נבחנו לאחרונה במבחן הראשון מטעם "דרשו" על שלושים הדפים הראשונים במסכת ברכות. בכל העולם כולו כמות הנבחנים תעבור את ה-50 אלף. מדובר במספר עצום של לומדי תורה אשר נטלו על עצמם את נועם הלימוד גם ע"י בחינה, על מנת לחדד את הידיעה ולקנות קנין של תורה. יש לציין כי מארגון גינם העולמי פנו לארגון דרשו על מנת לבדוק אם המבחן עומד בקריטריונים על מנת להיבחן ע"י ועדת השיאים, כמועמדת לשבירת שיא עולמי. החגיגות והמעמדים האדירים שציינו את סיום מחזור הלימוד של הדף היומי ופתיחתו של המחזור החדש, תרמו מטבע הדברים לתוספת משמעותית במספר לומדי הדף היומי המעוניינים להיבחן מדי חודש על דפי הגמרא הנלמדים.

פורים היא הזדמנות טובה לקרב שכנים ולהתקרב אליהם על ידי משלוח מנות בצירוף ברכה לבבית. (ספר העצות).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"כמו שהיה התחדשות של התגלות השכינה ואלהותו בעולם אחרי אלפי שנים, שהוא ענין יציאת מצרים ומתן תורה, כן אין לנו להתיימש מן הגאולה, וכמאמר הכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". (מגיד חדשות ח"ט דרוש מ"ט)

ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ויתנה להמן וגו' (אסתר ג. י)

המלים "ויסר המלך" מוטעמות בדרגא תביר, לרמוז שאחרי העליה בדרגה תבוא להמן נפילה ושבירה, ואילו לקמן (ה, ב) שהעביר אחשוורוש את טבעתו למרדכי, כתוב גם "ויסר המלך את טבעתו", ושם המלים "ויסר המלך" מוטעמות ב"אזלא גריש" שהם טעמים עליונים (מעל המלים), לרמוז שגירש את המן ותלה אותו על העיץ. ועוד, שבפעם הראשונה הטעמים נוגים יותר, לרמוז שהעיר שושן נבוכה, ואילו בפעם השניה הטעמים עליונים יותר לרמוז לישועה. (חן בשפתותיך, כת"י).

נקודת חן / עובדיה חן

בבדיחותא

בימי הבחירות הסוערים של תשמ"ט, אמר שבימים אלו מתקיימות ארבע מסכתות הלכה למעשה, בכל פרטיהן ודקדוקיהן. ברכות - מברכים, שבועות - משביעין, עוקצין - עוקצים אחד את השני, מכות - מכים איש את רעהו.

בדרשה בבחירות הנ"ל אמר: "המצב לצערנו הוא שכל דאלים גבר. כל גמד וכל ננס דוחק במרפקיו לקבל מקום. כל גמד דורש נוטריקון מאן דאלים גבר, וכל ננס מסתמך על המשנה הידועה "הלכה כבן ננס" (ב"ב קעו.), וכל אפס אומר: וייראו אותו כל אפסי ארץ".

"מי שאומר 'אני ואפסי עוד!' - הוא והאפס אותו דבר..."

מי שאומר הוספת "אתה חוננתנו" כולה בקול רם, מורה על עצמו שעוד לא חנן אותו ה' דעת, ולא ידע להבדיל בין אור (החשמל) לחושך... (כי המנהג לקרוא כולה בקול רם היה בזמן שהוזקקו לנרות וחיכו עד אחרי תפלת שמונה עשרה להדליק נרות, ובינתיים וימש חשך והצבור מגששים אפלה, ולכן הש"ץ מדריך אותם כרועה עדרו ירעה). ("אור תורה" התש"מ סימן קי"ד בהערה).

"חכם שאומר 'מה העדות' (שעושה יותר מדאי ענין מהעדה), הוא בעצם שוטה...."

"לא כל אברך הוא נוטריקון 'אב בחכמה ורך בשנים', יש כאלה הנדרשים להיפך: 'אב בשנים ורך בחכמה'..."

פעם ביקר בארצות הברית בשבת פרשת בראשית, וסיפרו לו שבאו למקום החזנים משה חבושה ויחיאל נהרי, כדי לערוך תחרות לפני הגבירים למי יש קול נעים יותר. אמר למארחו: הנה בסוף הפרשה נאמר "ונח מצא חן", "נח", "ר"ת נהרי חבושה, ו"חן" ר"ת חבושה נהרי, מלמד ששניהם שקולים וימצאו חן, כי פעם כתוב נח" ופעם כתוב "חן" (עיין רש"י שמות ו, כו). וכך היה שהגבירים נמנו וגמרו ששניהם שוים.

לרגל חג הפורים, כמנהגינו מדי שנה, אספנו בחופנינו צרור דברי חידוד, שנינה ומליצה שיצאו מפי קדשו של מרן ראש הישיבה הגר"מ מאזוז שליט"א, ושיחת חולין של תלמידי חכמים - צריכה לימוד.

סיפר שהיה מעשה בספר תורה שהסופר כתב בטעות "תן לי הכסף והרכוש קח לך" (בראשית יד, כא), והמגיה אחריו גם כן לא הרגיש (כי שניהם מחכים לכסף...). עד שבא המחשב שחסר לו הנפש וצעק "תן לי הנפש"! ... (לאדם חסר כסף ולמחשב חסר נפש).

כאשר נכדיו מתקוטטים ביניהם, אומר להם: אם היה פה הרב עמאר היה עושה ביניכם שלום, כי "עמאר" ר"ת על מה אתם רבים? ...!

מנין שהחבדניקי"ם מניחים תפלין לאנשים? שנאמר "וקשרתם אותם לאות על ידכם" (דברים י"א י"ח), "על ידכם" בגימטריא "חבדניקי"ם..."

"רפורמי" אותיות "ר' פורים". "רפורמים" אותיות "ר"מ פורים", שכל ידיעתם בתורה דומה לרבני פורים. וכדי בזיון וקצף.

"כסא רחמים ספרדית" ראשי תיבות "כרס" וסופי תיבות "אמת", שמי שנכנס עם סברות כרס, סופו שיוצא עם אמת ויושר...

כאשר פעילי שני מפלגות התווכחו ביניהם, והויכוח נגרר לאלימות מצד אחד הצדדים, אמר על זה: "אמנם דיבור מבטל דיבור, אבל לא שמענו דאתי מעשה (מכות) ומבטל דבור" (ע"פ קידושין נ"ט ע"ב).

"כי רב שבענו, בוז" (תהלים קכ"ג ג'). כי רב שבענו ר"ת "כרש" (בשי"ן שמאלית ככתוב בירמיה נ"א ל"ד), שמי שמשיב כריסו - יהיה לבוז. (או"ת אדר ב' התשס"ג סימן ע"ז).

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

בתחבולות תעשה לך מלחמה

הלאה!". עצר שושן מאמו בעד החמור ונפל ממנו ארצה, כביכול מרוב יראה ופחד, ובנופלו הפיל עמו את שק המשמש. התגלגלו הפירות והתפזרו סביב.

"בוא ונלקט את המשמשים שנפלו" הציע לשודד "ואחר כך תעשה כרצונך – קח לך הכל, או נתחלק בינינו".

גחן השודד והחל ללקט את הפירות. מיד התרומם שושן מאמו, זינק עליו כארי ואסרו בחבל. העמיסו על החמור והביאו לשכונת הערבים, שם הפליאו בו הללו את מכותיהם ועשו בו שפטים.

כך גם היא דרכו של היצר הרע. כיון שיודע הוא שהאדם לא יכנע בפניו, לא יחליף נצח בכזב רגעי. מה הוא עושה? מפזר לפניו מלוא השק פירות מפתים, קורצים, ומזמינו לגחון ללקטם. אם אך יתפתה לאוספם - מיד יתנשא היצר כארי ויכפתנו בכבליו...

שודד אימתני הפיל את חיתתו על יהודי האי ג'רבא, רצח וגם ירש. דנו פרנסי העיר בענין עד שהחליטו למנות יהודי גיבור חיל בשם שושן מאמו כראש הקהילה. מנהג ראש הקהילה היה לסובב בלילות ולפקח על השמירה. כיון ששמע ליסטים זה, ששושן מאמו התמנה כראש הקהילה, נפל עליו פחד מות והחל ללסטם את המוסלמים.

קצרה יד המוסלמים ולא יכלו ללוכדו. באו אל שושן מאמו וביקשו את עזרתו, כשנכונים הם לשלם לו ככל אשר ידרוש. אמר להם: "איני מבקש אלא חמור טעון שק, ובו פירות משמש וחבל חזק".

הביאו לו את החמור והשק, עלה ורכב עליו ויצא למקום המועד לפורענות, שכל העובר בו נשדד ונרצח. בעוברו במשעול בין שני הרים, והנה הליסטים לקראתו, באין דרך לנטות ימין ושמאל.

"עצור!" רעם קולו של הליסטים "עמוד ואל תרכב

☺ זה לא חוק! ☺

פריץ נבער אחד הצמייץ בחבה יתירה לכלבים. הוא אהב לסרק אותם, להלביש להם אפודות קטנות, לפנק אותם במיני מטעמים, בקיצור, כל מה שהוא מנע מהיהודים שחיו בכפרו, הוא השקיע בכלבים.

יום אחד נכנס באותו פריץ שגעון, והוא מחליט ללמד את כלב המחמד שלו לדבר. היות והוא מעריך את חכמתם של היהודים ומנגד אוהב גם להתעלל בהם, הוא ניגש למושקה שלו, ומצוה עליו ללמד את כלבו לדבר כאחד האדם, ואם לאו, ידאג למרר את חייו.

במקום להיתקף בבחלה, מושקה חושב קצת ועונה לפריץ במלוא הרצינות: "זה יעלה הרבה כסף וגם יקח לא מעט זמן".

"כמה?" מברר הפריץ, ומושקה עונה: "תוך חמש שנים, אני חושב שהוא יתחיל לדבר". בשכרו דורש מושקה מראש סך מפולפל של 5,000 רובל. אחרי הכל, הוא נדרש לעשות את הבלתו אפשרי. הפריץ מסכים, ומושקה שב לביתו, כשבאמתחתו 5,000 רובל טבין ותקילין.

כשהוא מוגיע הביתה ורעייתו רואה את הכסף, היא נחרדת ובטוחה שהוא גנב אותו... לאחר שהוא מספר לה את הסיפור, החרדה הופכת לזעזוע והיא צווחת: "גיוואלד! השתגעתי?! אתה רוצה להרוג אותנו? איך תלמד כלב לדבר?".

מושקה לא נבהל ואומר לה בהגיון: "תראי אשתי, חמש שנים זה הרבה זמן – עד אז או שהכלב ימות, או שהפריץ ימות או להבדיל שהמשיח יבוא...".

☺ חוק חוק אפא... ☺

אדם שמקבל על עצמו קבלה טובה, אם בכל יום יחשוב, רק היום אקיים את הקבלה, מבלי לחשוב על הימים הבאים כלל, יקל עליו. כך יעשה בכל יום, ובמשך הזמן ההרגל יהפוך לטבע. כשיבדוק את עצמו כעבור חמש שנים, יגלה שהיצר-הפריץ נעלם, או בכלל נשחט כי המשיח כבר הגיע...

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: על הפסוק "ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש" (אסתר ה, ו), דורשת הגמרא במגילה (ט"ו ע"ב): "חצי המלכות ולא כל המלכות, ולא דבר שהוציץ למלכות, ומאי ניהו – בנין בית המקדש". והתקשינו הרי מהמגילה ומסוגיית הגמרא מבואר, שאף אדם לא ידע שאסתר יהודיה, ומדוע חשש אחשוורוש שתבקש על בנין בית המקדש? תשובה: יתכן שמרדכי שהיה אומן את הדסה ביקש ממנה שתפנה לאחשוורוש בנוגע לבנין בית המקדש.

שאלה: תוך כדי עיון במגילת אסתר, שמתי לב לתאריכים הכתובים במגילה, ולא התיישב לי עם מסורת חז"ל שמרדכי ואסתר והיהודים בתקופתם צמו בחג הפסח. א. מוזר מאד שהיהודים מבטלים מצוה מדאוריתא (פסח) רק על פי דרישה של אסתר, ללא דיון מעמיק עם פוסקי אותו הדור. ב. אם נניח שלאור קצב האירועים היה הצום נופל בחג הפסח, למה התעכב משלוח האגרות ששלח מרדכי להפר את עצת המן עד ליום כ"ג בסיון (פרק ח' פסוק ט')? מה גם שנאמר על משלוח האגרות הללו "הרצים... יצאו מבוהלים ודחופים..." (ח, יד), משמע שהמהירות היתה חשובה מאד? ועוד, מדוע מפסח ועד לאותו תאריך לא היתה שמחה ליהודים ומרדכי לא יצא בלבוש מלכות?

תשובה: אין כאן מסורת ברורה שמרדכי התענה בפסח. כך אמנם פירש רב בגמרא (מגילה ט"ו ע"א) את הפסוק "ויעבור מרדכי" שעבר על דת, אבל שמואל (שם) פירש שעבר את הנהר. ולפי זה יתכן שהתענו באייר או בסיון. אולם כל טענותיך יש להם תשובה אחת אחת, ונלך לפי הסדר: א. ה"פוסק" של אותו דור היה מרדכי ראש הסנהדרין. וגדולה מזו מצינו בגמרא שמתעניין תענית חלום אפילו בשבת כדי לבטל הגזירה שראה בחלום. וכל שכן גזירה בפועל שמתעניין בשבילה אפילו בפסח לעורר רחמי שמים (ועיין בזוהר פרשת אמור דף ק"ה סע"א). וידוע שיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה, כגון שופר ולולב בשבת ועוד. ב. היתה בעיה למצוא פשר דבר לבטל מכתבים ראשונים, כי "כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב" (אסתר ח, ח). עד שהוסיפה אסתר להתחנן לפני המלך וכו' וכו' ומצאו פתרון לבעיה (עיין מלבי"ם). ומכיון שנתאחרו בשלשה חדשים, יצאו מבוהלים ודחופים להגיע לכלם בזמן. וזו סיבה שלא צהלה ושמחה העיר שושן עד כ"ג בסיון. כל זמן ש"חרב דמוקלס" תלויה על ראש שונאי ישראל, אי-אפשר לשמחה. ומכאן ולהבא חושבנא טבא בס"ד.

שאלה: בפרשת זכור, האם מספיק לשמוע מהחזן אף על פי שאינו מבין את המלים, או שצריך להבין את משמעות המלים? תשובה: אין צריך להבין רק לכתחלה.

שאלה: נער בר-מצוה ששבת-חתן שלו חלה בשבת זכור, האם רשאי לעלות למפטיר והפטר? תשובה: יש להחמיר בפרשת זכור שהעולה יהיה מי שנתמלא זקנו.

חידת השבוע

באיזה מצוה יש אומרים שמצוה בשלוחו יותר מבו?

הפתרון: במשלוח מנות. לדעת הרב בנין ציון (סימן מ"ד) עדיף לשלוח על ידי שליח, שבוה מקיים יותר "ומשלוח מנות", אולם בשו"ת יביע אומר (ח"ט או"ח סימן ע"י) הכריע שהעיקר כדברי האחרונים שיכול לקיים מצות משלוח מנות בין בעצמו ובין ע"י שליח.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל